

УДК 378.016:793.3

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РОБОТИ З ХОРЕОГРАФІЧНИМ КОЛЕКТИВОМ

Кирилюк В. М.

У даній статті розглядаються предмет, завдання та сучасні проблеми методики роботи з хореографічним колективом. Автор звертає увагу на особливості розвитку танцівника в хореографічному колективі, необхідність використання нових освітніх технологій та основні якості, якими має володіти педагог-хореограф.

Методика роботи з хореографічним колективом досліджує закономірності та особливості формування, навчання й виховання танцюристів, розробляє й встановлює раціональні методи, прийоми, засоби і форми навчальної діяльності, в ході яких танцюристи отримують систему хореографічних знань і вмінь.

Предметом методики роботи з хореографічним колективом є система хореографічної освіти, а саме: зміст, структура, методи і форми організації освітнього процесу. Паралельно досліджується освітня цінність хореографії, її місце та роль у системі хореографічної освіти. Слід зазначити, що діяльність педагога-хореографа в хореографічному колективі передбачає, перш за все, хореографічне навчання і виховання юних танцюристів.

Система сучасної хореографічної освіти є надзвичайно динамічною, постійно змінюється. Педагогами-хореографами сьогодні пропонується оновлений зміст хореографічної освіти, інноваційні та технологічні підходи до роботи з танцюристами, нові варіанти програм. Слід зазначити, що в основі методики роботи з хореографічним колективом все ж залишається хореографічна підготовка, а сучасні освітні технології мають на меті активізувати кожен урок хореографії, щоб залишити тільки позитивні емоції в душі учня. Адже юний танцюрист, який приходить до хореографічного класу, завжди чекає і буде сподіватись на щось цікаве і значуще. То ж підтримати інтерес до навчання і не розчарувати його є одним із основних завдань сучасного педагога-хореографа. Інтерес до хореографії є важливою умовою досягнення успіху в навчанні й вихованні, а отже, й педагога як майстра своєї справи. Організація зацікавленості у вивченні хореографічних дисциплін, високий рівень пізнавального інтересу до самостійної діяльності – основні показники майстерності педагога-хореографа.

Ключові слова: методика роботи з хореографічним колективом, освітні технології, педагог-хореограф.

В данной статье рассматриваются предмет, задачи и современные проблемы методики работы с хореографическим коллективом. Автор обращает внимание на особенности развития танцовщика в хореографическом коллективе, необходимость использования новых образовательных технологий и основные качества, которыми должен обладать педагог-хореограф. Методика работы с хореографическим коллективом исследует закономерности и особенности формирования, обучения и воспитания танцоров, разрабатывает и устанавливает рациональные методы, приемы, средства и формы учебной деятельности, в ходе которых танцоры получают систему хореографических знаний и умений. Организация заинтересованности в изучении хореографических дисциплин, высокий уровень познавательного интереса к самостоятельной деятельности – основные показатели мастерства педагога-хореографа.

Ключевые слова: методика работы с хореографическим коллективом, образовательные технологии, педагог-хореограф.

The article dwells upon the subject, tasks and current problems of the methodology of work with the choreographic group. The author draws attention to the peculiarities of the dancer's development in the dancing company, the need to use new educational technologies and the main qualities that a choreographer must possess.

The methodology of work with the choreographic group investigates the patterns and peculiarities of the formation, training and education of dancers, develops and establishes rational methods, techniques, means and forms of educational activity, during which dancers receive a system of choreographic knowledge and skills.

The subject of the methodology of work with the choreographic group is the system of choreographic education, namely: content, structure, methods and forms of organization of educational process. Simultaneously, the article studies the educational value of choreography, its place and role in the system of choreographic education. It should be noted that the activities of the choreography teacher in the choreographic team envisages, first of all, choreographic training and education of young dancers.

The system of modern choreographic education is extremely dynamic and constantly transforming. Today, choreographic instructors are offered the updated content of choreographic education, innovative and technologic approaches to work with dancers, and new versions of programs. It is noteworthy that the basis for the methodology of work with the choreographic group still remains choreographic training, and modern educational technologies are aimed at intensifying each choreography lesson's positive feedback from students. One of the key tasks for a modern choreography pedagogue lies in maintaining learner's commitment to studies. In choreography, commitment is an important condition for successful education, hence the teacher's competence. Maintaining the fascination with the study of choreographic disciplines and high level of cognitive interest in the independent work are the main indicators of mastery of the choreography teacher.

Key words: method of work with choreographic group, educational technologies, choreography teacher.

Постановка проблеми. Одним з головних завдань педагогів є створення таких умов діяльності, забезпечення такого рівня мотивації, постановка студента в таку ситуацію, яка передбачає вибір між ремісницьким і творчим, авторським ставленням до власної діяльності, створення умов для самоактуалізації, самореалізації особистості. Навчання може переслідувати поряд з іншими цілями наступну: спонукати, з одного боку, до розширення уявлення про сучасні процеси, ідеї, а з іншого боку, до пошуку, до діяльності через прийняття, визнання або, можливо, відторгнення, в тому числі й на асоціативному рівні, інформації, яка отримується [3].

Це завдання можливо здійснити, якщо погоджені мета й місце, зміст і форми інформації, яка отримується, її пряме та опосередковане використання в процесі підвищення професійної майстерності студента. Велике значення мають методи активного навчання.

Різноманітність концептуальних напрямків науки кінця ХХ століття знайшла своє відображення і в хореографічному навчанні, що, в свою чергу, дало можливість альтернативного підходу до розуміння його методології.

Кожен колектив повинен, на основі специфіки свого функціонування, розвивати особистість різнобічно, забезпечувати гармонійну відповідність усіх її особистісних якостей.

При такому розумінні проблеми очевидними стають ті неповторні можливості, якими володіють творчі хореографічні колективи.

Метою статті є розглянути сучасні теоретико-методичні засади роботи з хореографічним колективом.

Аналіз актуальних досліджень. Роботу з хореографічним колективом досліджували Г. Березова, Л. Бондаренко, В. Верховинець та ін. Вони вивчали методи тренінгової та ігрової системи навчання дітей у хореографічному колективі.

Питаннями методології роботи з різновіковими колективами займалися М. Забредовський, О. Колосок, А. Кривохижа, П. Фриз та інші. Проте в методиці роботи з хореографічним колективом не розглядалися психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання танцюристів. Хоча цей напрямок роботи педагога-хореографа є надзвичайно важливим при формуванні танцювального колективу і є запорукою його успішної творчої роботи.

Виклад основного матеріалу. Природа хореографічного колективу, заснована на колективних діях, що включає органічний синтез пластичних, музичних, образотворчих та інших засобів художньої виразності, створює реальні передумови розвитку різних якостей особистості – як художньо-естетичних, так і моральних [6].

Однак гармонійний розвиток особистості (узгодження інтелекту і почуттів, розумових і фізичних якостей, розкутості і усвідомленої дисципліни тощо) можливе лише при внутрішній цілісності художньо-педагогічного процесу, коли кожен художній прийом педагогічно інструментований, а кожна педагогічне завдання виконується засобами, властивими художній специфіці занять.

Цілеспрямована педагогічна діяльність педагогів щодо формування певних рис та якостей особистості повинна бути завжди орієнтована на певну вікову групу, відповідно до можливостей і особливостей якої можуть висуватися конкретні виховні завдання і вибиратися певні засоби та методи виховного впливу.

Якщо на одному з вікових ступенів відбувається збій, нормальні умови розвитку особистості порушуються, в результаті чого в наступні періоди свою основну увагу та зусилля балетмейстери-педагоги змушені будуть зосередити на корекції. Тому правильний підхід до роботи з хореографічним колективом, врахування вікових особливостей, своєчасне створення сприятливих для психологічного та духовного розвитку танцюриста умов, не шкодуючи на це сил і засобів, – і економічно вигідно, і морально виправдано [4].

Отже, розвиток танцівника у хореографічному колективі – це процес, в якому поєднуються воедино фізичний і розумовий, емоційний та інтелектуальний, загальнолюдське і спеціально-художнє, особисте і суспільне, словом, ті аспекти, які дозволяють розглядати діяльність особистості в таких колективах як передумову її гармонійного розвитку.

Методика роботи з хореографічним колективом – це галузь педагогічної науки, яка досліджує закономірності й особливості формування, навчання та виховання танцюристів у хореографічному колективі. Вона розробляє і встановлює раціональні методи та прийоми, засоби і форми навчально-виховної діяльності, під час якої відбувається свідоме оволодіння танцівниками системою хореографічних знань та формуються відповідні вміння і навички щодо застосування цих знань [2].

Методику не можна розглядати як сукупність рекомендацій і порад щодо використання певних методів та прийомів навчання і виховання. Знання теоретичних засад методики озброює викладача необхідним методичним апаратом для самостійної творчої роботи, сприяє зростанню методичної майстерності та підвищенню професійного рівня [1].

Предметом методики роботи з хореографічним колективом є система хореографічної освіти, а саме: зміст і структура навчально-виховного процесу, а також методи й форми організації навчального пізнання. Паралельно досліджується виховне значення хореографії, її місце та роль в системі хореографічної освіти.

Перед методикою роботи з хореографічним колективом стоять такі завдання:

- 1) визначення мети хореографічного навчання;
- 2) розкриття освітньої та виховної ролей хореографії;
- 3) відбір і удосконалення змісту хореографічного навчання та виховання;
- 4) розроблення ефективних навчальних та виховних технологій, окремих методів і прийомів роботи з танцюристами різних вікових категорій;
- 5) залучення системи сучасних засобів навчання та виховання;
- 6) визначення й обґрунтування різних форм організації навчально-виховного процесу (виявлення найкращих умов для застосування різних методів і прийомів, засобів навчання та виховання);
- 7) з'ясування впливу вікових особливостей на формування хореографічних знань, умінь і навичок (як майбутні хореографи вчать, на якому рівні засвоюють навчальний матеріал, як розвиваються їхні здібності в процесі навчання, наскільки самостійно вони можуть працювати тощо);
- 8) умови відбору учасників та формування хореографічного колективу;

9) з'ясування психолого-педагогічних можливостей хореографічного виховання [6].

До сучасних проблем методики роботи з хореографічним колективом можна віднести:

➤ Приведення змісту, структури й обсягу хореографічної освіти до певних стандартів:

а) оновлення змісту хореографії, удосконалення її структури і послідовності вивчення;

б) забезпечення багатоваріантності навчально-методичного комплексу до навчально-виховної роботи;

в) створення методичних посібників та рекомендацій відносно роботи з різновіковими хореографічними колективами.

➤ Удосконалення методів, прийомів, засобів і форм навчання та виховання (активізація пізнавальної діяльності хореографів, розвиток навичок самостійного здобування знань, виховання високоморальних якостей тощо).

➤ Розроблення нових методів і прийомів застосування наочності при навчанні та вихованні танцюристів, зокрема моделей, відеозаписів та комп'ютерних технологій з розширенням їх можливостей.

➤ Впровадження і поширення оригінальних авторських методик навчання і виховання хореографічних колективів, розроблених творчо працюючими педагогами і експериментально апробованих.

➤ Удосконалення змісту й організації позакласної роботи з хореографії.

Методика роботи з хореографічним колективом, як одна з педагогічних наук, найтісніше пов'язана з дидактикою, яка обґрунтовує і розкриває зміст, методи і організаційні форми процесу навчання. Адже дидактика є основою розвитку будь-якої методики, оскільки розкриває, як саме загальні закономірності, принципи і правила навчання можна застосувати під час вивчення окремих предметів. У свою чергу вона спирається на методику вивчення цих предметів, тому що використовує результати їх досліджень для своїх узагальнень. Тобто відбувається своєрідне взаємне збагачення [6].

Методика роботи з хореографічним колективом пов'язана із психологією, яка вивчає психологічні особливості танцівників різного віку, їхню психічну діяльність у процесі навчання і виховання. Розвивальне навчання і виховання є ефективним лише тоді, коли воно здійснюється відповідно до вікових особливостей виконавців.

Хореографія і методика її навчання та виховання мають тісні зв'язки з усіма хореографічними науками. Насамперед із викладанням спеціальних хореографічних дисциплін: народно-сценічним, класичним, бальним, сучасним, історико-побутовим танцем тощо. У методиці викладання хореографії простежуються також тісні зв'язки з етнографією, історією, біологією, літературою, музикою, образотворчим та прикладним мистецтвом тощо.

Слід зазначити, що діяльність педагога-хореографа у хореографічному колективі передбачає насамперед хореографічне навчання і виховання танцюристів. Саме тому в основі методики роботи з хореографічним колективом лежить методика хореографічного навчання. Адже володіючи методами та прийомами передачі своїх знань і вмінь, педагог-хореограф може ефективно налагодити роботу свого колективу і вивести його на високий рівень хореографічної майстерності [4].

Педагог-хореограф повинен пам'ятати, що його педагогічна діяльність пов'язана з динамічним, живим, емоційно безпосереднім хореографічним колективом, надзвичайно чутливим до всього прекрасного, справедливого, цікавого і розумного. Отже, праця педагога має бути творчою, що передбачає артистизм, глибоке знання предмета і методики його навчання, ставлення до дітей – доброзичливе і, водночас, вимогливе і справедливе.

Глибокі і всебічні знання педагога-хореографа з методики роботи з хореографічним колективом сприятимуть його успіхам та досягненням у практичній діяльності (рис. 1).

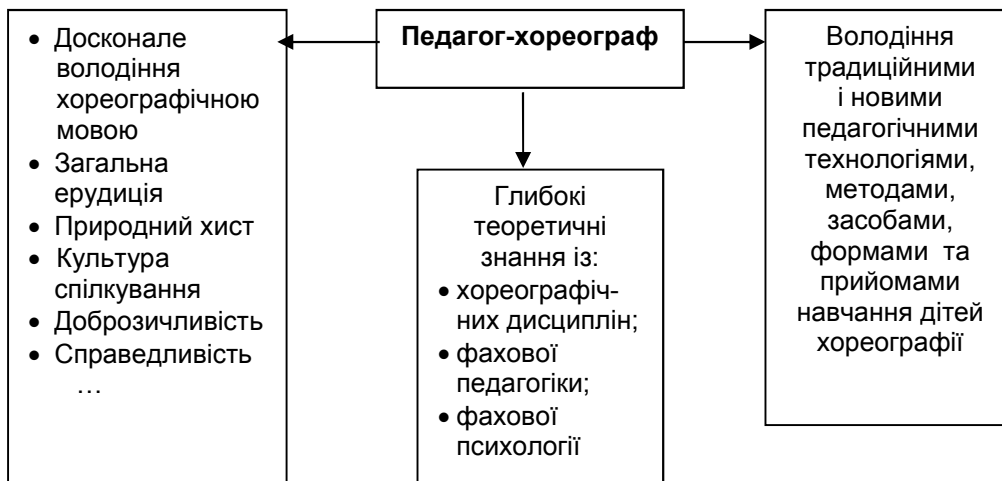

Рис. 1. Якості педагога-хореографа

Хореографічне навчання в колективі за своєю сутністю є створенням умов для розвитку танцюристів, тому воно є розвивальним та особистісно орієнтованим. Проте проблема навчання в хореографічному колективі полягає в іншому: як розуміти творчу особистість у колективі, де шукати джерела її розвитку.

Висновок. Система сучасної хореографічної освіти змінюється: пропонується інший зміст, інші підходи – інноваційні й технологічні, нові варіанти програм. Варто звернути увагу, що органічною основою методики роботи з хореографічним колективом є хореографічне навчання та виховання. Сучасні освітні технології, які можуть використовувати педагоги-хореографи, спроможні активізувати кожне заняття з хореографії, яке залишить в душі вихованця лише позитивні емоції. Танцюрист, приходячи на хореографічне заняття, завжди чекатиме на щось цікаве та змістовне. Підтримати його інтерес до навчання в цілому, не розчарувати в сподіваннях – завдання сучасного педагога-хореографа. Інтерес до хореографії – важлива умова досягнення успіху в навчанні й вихованні, а отже, й педагога як майстра своєї справи. Організація зацікавленості у вивченні хореографічних дисциплін, високий рівень пізнавального інтересу до самостійної діяльності – основні показники майстерності педагога-хореографа.

Література

1. Березова Г. Хореографічна робота з дошкільнятами. Київ: Муз. Україна, 1989. 248 с.
2. Бондаренко Л. Методика хореографічної роботи у школі і позашкільних закладах. Київ: Муз. Україна 1985. 198 с.
3. Володько В.Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: навч.-метод. посіб. Київ: ДАКККІМ, 2007. 306 с.
4. Осіпова І. Л. Музично-ритмічне виховання молоді з елементам хореографії. Суми: СумДПУ, 2004. 124 с.
5. Фриз П. Теорія і методика хореографічної роботи з дітьми: навч.-метод. посіб. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2006. 198 с.